

B.A. Semester - 2 (CBCS) Examination

June/July-2022 (Old Course)

SANSKRIT : P4 HITOPADESH-MITRALABH (ELECTIVE-2)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧(અ)	નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ગદ્યખંડોનું ભાષાંતર કરો:	(૦૮)
Que-1(A)	Translate any two of the following Paragraph :	(08)
	(૧) અસ્તિ ગોદાવરીતીરે વિશાલઃ શાલ્મલીતરુઃ। તત્ર માનાદિગ્દેશાદાગત્યરાત્રો પક્ષિણૌ નિવસન્તિ। અથ કદાચિદવસન્નાયાં રાત્રાવસ્તાચલચૂડાવલમ્બિની ભગવતિ કુમુદિનીનાયકે ચન્દ્રમસિ લઘુપતનકનામા વાયસઃ પ્રબુદ્ધઃ કૃતાન્તમિવ દ્વિતીયમાયાન્તં વ્યાધમપશ્યત્। તમવલોક્યાચિન્તયત્ – અદ્ય પ્રાતરેવાનિષ્ટદર્શનં જાતેમ્। ન જાને કિમનભિમતં દર્શયિષ્યતિ। ઇત્યક્ત્વા તદનુસરણ ક્રમેણ વ્યાકુલશ્ચલિતઃ।	
	(૨) અસ્તિ ગોડવિષયે કઞ્ચોશામ્બીનામ નગરી। તસ્યાં ચન્દનદાસનામા વણિગ્ મહાધનો નિવસતિ। તેન પશ્ચિમે વયસિ વર્તમાનેમ કામાધિષ્ઠિતિચેતસા ધનદર્યાલ્લીલાવતી નામ વણિભુત્રી પરિજીતા। સા ચ મકરતેતોર્વિજયધૌજયન્તીવ યૌવનવતી બભૂવ્। સ ચ વૃદ્ધપતિસ્તસ્યાઃ સન્તોષાય નભાવત્। યતઃ- શશિનીવ હિમાર્તાનાં ધર્માર્તાનાં રવાવિવ। મનૌ ન રમતે સ્ત્રીણાં જરાજીર્ણેન્દ્રીયે પતૌ॥	
	(૩) તદત્ર સરસિ સ્નાત્વા સુવર્ણવૃક્ષાણાં ગૃહાણ। તતો યાવદસૌ તદ્વચઃ પ્રતીતો લોભાત્ સરઃ સ્નાતું પ્રવિશતિ તાવન્મહાપદ્મઃ નિમગ્નઃ પલાયિતુમક્ષમઃ। પદ્મઃ પતિતં દૃષ્ટ્વા વ્યાધ્રોઽવદત્ – ‘અહહ! મહાપદ્મઃ પતિતોઽસિ। અતસ્તવામહમુત્થાપયામિ। ઇત્યુક્ત્વા શનૈઃ શનૈઃ ઉપગમ્ય તેન વ્યાધ્રેણ ધૃતઃ સ પાન્થોઽચિન્તયત્। ન ધર્મશાસ્ત્રં પઠતીતિ કારણં ન ચાપિ વેદાધ્યયનં દુરાત્મનઃ। સ્વભાવ એવાત્ર તથાઽતિરિચ્યતે યથા પ્રકૃત્યા મધુરં ગવાં પયઃ॥	
	(૪) તતઃ સ્ત્રિનિત્રમાદાય તેન વિવરં સ્ત્રિત્વા ચિરસંચિતં મમ ધનં ગૃહીતમ્। તતઃ પ્રભૃતિ નિજશક્તિહીનઃ સત્ત્વોત્સાહરહિતઃ સ્વાહારમપ્યુત્પાદ યિતુમક્ષમઃ સત્રાસં મન્દં મન્દમુપસર્પશ્ચુઙ્કાર્ણેનાહિમવલોકિતઃ તતસ્તેનોક્તમ્। ધનેન બલર્વાલલોકે ધનાદ્ ભવતિ પण्डितः। पश्यैनं भूषिकं पापं स्वजाति समतां गतम्॥	
પ્રશ્ન-૧(બ)	નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સસંદર્ભે સમજાવો.	(૦૬)
Que-1(B)	Explain with reference to the context (Any Two)	(06)
	(૧) અહિંસા પરમો ધર્મઃ।	
	(૨) જ્ઞાનં ભારઃ ક્રિયા વિના।	
	(૩) ન બન્ધુમધ્યે ધનહીનાજીવનમ્।	
	(૪) વિધિરહો બલવાનિતિ મે મતિઃ।	
પ્રશ્ન-૨	હિતોપદેશના ગ્રંથકારનો પરિચય આપો.	(૧૪)
Que-2	Give an introduction of Hitopadesh's author.	(14)
	અથવા/OR	
પ્રશ્ન-૨	પ્રાણીકથાનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ સમજાવો.	
Que-2	Explain the origin and development of the table literature.	
પ્રશ્ન-૩	ભારતીય કથાસાહિત્યનો પરિચય આપીને પ્રાણીકથાનું સ્વરૂપ વર્ણવો.	(૧૪)
Que-3	Describe the nature of Indian story telling literature and discuss the form of table literature.	(14)
	અથવા/OR	
પ્રશ્ન-૩	‘મિત્રલાભ’ ની કથાઓ આદર્શમિત્રનું ચિત્ર રજૂ કરે છે. – આ વિધાનનું સમર્થન કરો.	
Que-3	Justify the statement “stories of mitralabh” present Ideal picture of friendship.	
પ્રશ્ન-૪	મિત્રલાભમાં પ્રસ્તુત વિશ્વાસઘાતની કથાઓ સમજાવો.	(૧૪)
Que-4	Explain the cheating stories in mitralabh.	(14)
	અથવા/OR	
પ્રશ્ન-૪	કર્પૂરતિલકઃ - કર્પૂરતિલક હાથીની કથા અને તેનો બોધ સમજાવો.	
Que-4	Explain with didactic the story of કર્પૂરતિલકઃ	
પ્રશ્ન-૫	નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો.	(૧૪)
Que-5	Write short notes on any Two of the following:	(14)
	(૧) હિતોપદેશ – શીર્ષકઃ	(૨) હિતોપદેશે વિધાપ્રશંસા
	(૩) ભૈરવવ્યાધસ્ય કથા (સંચયશીલ શિયાળ)	(૪) વૃદ્ધજરહ્વસ્ય કથા